

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 489/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpených Mgr. Martinom Jankovičom, Železničná 257/19, Revúca, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/84/2022 z 24. novembra 2022 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/30/2023 z 31. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júla 2025 sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú zrušenie napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu a vrátenie vecí na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli stranami sporu vedeného pred Okresným súdom Revúca pod sp. zn. 5Cb/2/2013 v právnom postavení žalobcov 1 a 2, ktorí sa proti žalovanému domáhali zaplata sumy 96 262,70 eur s príslušenstvom. Súd prvej inštancie

rozsudkom z 28. mája 2021 žalobu sťažovateľov zamietol. O odvolaní žalovaného, v ktorom tento namietol opomenutie súdu prvej inštancie vo veci rozhodovania o nároku na náhradu trov konania medzi sťažovateľmi a žalovaným, rozhodol krajský súd v rozsudku sp. zn. 43Cob/71/2021 z 24. februára 2022 tak, že odvoláciu námietku uznal ako dôvodnú, no absencia rozhodnutia súdu prvej inštancie o nároku bránila odvolaciemu súdu námietku preskúmať.

3. Okresný súd následne samostatným uznesením z 2. júna 2022 rozhodol, že žalovaný má proti sťažovateľom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Dôvodil aplikáciou § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ako aj nemožnosťou použitia § 225 ods. 1 CSP (Ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže strana do 15 dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie.), keďže citované ustanovenie umožňuje vydanie dopĺňacieho rozsudku v prípade absencie rozhodnutia o predmete konania, ku ktorému nárok na náhradu trov konania nepatrí.

4. O odvolaní podanom sťažovateľmi rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal. Stotožnil sa s odôvodnením okresného súdu o tom, že rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania nemožno podradiť pod pojem predmet konania. Akcentoval pritom § 218 CSP, ktorý umožňuje rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania aj samostatne, nielen vo výroku všeobecného súdu vo veci samej. Zdôraznil aj skutočnosť, že rozhodovanie o trovách konania prostredníctvom dopĺňacieho rozsudku výslovne umožňoval § 166 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania, o trovách konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže účastník do pätnástich dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie. Zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku však takáto možnosť nevyplýva. Odvolací súd poukázal na rozdielnosť v rozhodovaní, keď niektoré súdy rozhodujú o nároku na náhradu trov konania aj naďalej formou dopĺňacieho rozhodnutia (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/48/2020 z 30. júna 2022) s odkazom na § 225 ods. 1 CSP. Podľa krajského súdu však najvyšší súd neodôvodnil, ako sa vysporiadal so skutočnosťou, že citované ustanovenie trovy konania už nezaradilo medzi okruh otázok, o ktorých je možné dopĺňacím uznesením rozhodnúť.

5. Odvolací súd nevidel ako dôvodnú ani námietku o rozhodnutí nezákonným sudcom, keďže zákonná sudkyňa rozhodujúca v merite veci opomenula rozhodnúť o súvisiacom nároku na náhradu trov konania, bola povinná vysporiadať sa aj s touto časťou.

6. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podali sťažovatelia ústavnú sťažnosť, ktorou namietali porušenie práv zaručených ústavou a dohovorom, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 154/2023 z 30. marca 2023 tak, že ju po vecnom preskúmaní námietok arbitrárnosti, extrémneho výkladu právnych noriem, nedostatočného odôvodnenia a nesprávneho právneho posúdenia veci odmietol.

7. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podali sťažovatelia súbežne s ústavnou sťažnosťou dovolanie z dôvodov existencie prekážky rozhodnutej veci podľa § 420 písm. d) CSP, rozhodovania nezákonným sudcom podľa § 420 písm. e) CSP a vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Dovolanie bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté ako neprípustné.

II. Argumentácia sťažovateľov

8. Sťažovatelia namietajú extrémny a arbitrárny rozpor pri právnom posúdení veci týkajúcej sa (ne)možnosti rozhodnúť o trovách konania dodatočne po právoplatnom skončení veci. Uvedeným spôsobom došlo aj k založeniu prekážky *res iudicata* a zároveň k porušeniu základného práva na zákonného sudcu.

9. Gramatický výklad k § 225 ods. 1 CSP podaný odvolacím súdom považujú za extrémny a nezohľadňujúci účel a zmysel zákona.

10. V kontexte nesprávneho právneho posúdenia, ktoré sťažovatelia namietajú, poukazujú na vylúčenie možnosti podať proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie [§ 421 ods. 1 a 2 v spojení s § 357 písm. m) CSP]. Zdôrazňujú v tomto smere, že v predmetnej otázke existovala rozhodovacia prax najvyššieho súdu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/48/2020 z 30. júna 2022), od ktorej sa odvolací súd odklonil.

11. Napadnuté uznesenie krajského súdu považujú aj za nepreskúmateľné, keďže odvolací súd rozhodol svojvoľne a prekvapivo v rozpore s princípom právnej istoty.

12. Sťažovatelia akcentujú, že najvyšší súd nezjednotil výklad všeobecne záväzného právneho predpisu, a to za stavu, keď konštatoval nesúhlas s právnymi závermi vyslovenými odvolacím súdom, no aj napriek uvedenému rozhodnutie odvolacieho súdu nezrušil.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti rozhodnutí odvolacieho súdu a dovolacieho súdu vo veci rozhodovania o nároku na náhradu trov konania.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou, listinou, dohovorom a dodatkovým protokolom napadnutým uznesením krajského súdu:

15. V súvislosti s rozhodnutím odvolacieho súdu vzniesli sťažovatelia námietky extrémneho rozporu pri právnom posúdení veci rozhodovania o nároku na náhradu trov konania, ako aj nepreskúmateľnosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia v rozpore s princípom právnej istoty. Namietli rovnako existenciu prekážok *res iudicata* a rozhodnutia vo veci nezákonným sudcom.

16. Pri rozhodovaní o tejto časti ústavnej sťažnosti zoberal ústavný súd do úvahy skutočnosť, že argumentácia sťažovateľov obsiahnutá v relevantnej časti je takmer identická s tou, o ktorej ústavný súd už vecne rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 154/2023 vo veci predchádzajúcej

ústavnej sťažnosti sťažovateľov, ktorá smerovala proti totožnému napadnutému uzneseniu krajského súdu. Uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 154/2023 z 30. marca 2023 bola ústavná sťažnosť vo veci namietaného porušenia práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

17. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O prekážku *res iudicata* nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

18. Vzhľadom na skutočnosti uvádzané v bode 16 tohto uznesenia je totožnosť oboch vecí sťažovateľov s prihliadnutím na totožnosť účastníkov konania, predmetu konania a skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, nepochybne daná.

19. Na uvedenom závere nemení nič ani skutočnosť, že touto ústavnou sťažnosťou sťažovatelia rozšírili okruh označených ustanovení o majetkové práva zaručené čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu a právo na verejné prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (vo veci náhrady trov konania malo byť rozhodnuté dopĺňacím rozhodnutím, čo by odôvodňovalo povinnosť jeho verejného vyhlásenia), ako aj právo na rovnosť účastníkov v konaní. Argumentácia, ktorou sťažovatelia odôvodňujú porušenie majetkových práv a práv na verejné prejednanie veci a na rovnosť účastníkov v konaní, sa prioritne zakladá na predpoklade vyslovenia porušenia práv na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces z dôvodu porušenia povinnosti rozhodnúť vo veci dopĺňacím rozhodnutím, nie samostatným rozhodnutím – uznesením. Absencia možnosti vyslovenia označených práv na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces deklarovaná v rozhodnutí ústavného súdu o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti preto už na prvý pohľad vylučuje akúkoľvek možnosť vyslovenia porušenia označených práv majetkového charakteru, ako aj práva na verejné prejednanie veci a práva na rovnosť účastníkov v konaní.

20. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti a odmietnutie ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia v zásade totožných práv totožným súdnym rozhodnutím na podklade takmer identickej argumentácie ústavný súd časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol ako neprípustnú z dôvodu prekážky *res iudicata* podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou, listinou, dohovorom a dodatkovým protokolom napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

21. Argumentácia smerujúca proti rozhodnutiu dovolacieho súdu sa izoluje na námietku atakujúcu postup najvyššieho súdu v rámci namietanej vady zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým tento síce vyslovil nesúhlas s právnym názorom krajského súdu, no nezrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, čo predstavuje podľa sťažovateľov vadu majúcu za následok porušenie označených práv.

22. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tento považoval v reakcii na dovolacie argumenty sťažovateľov uznesenie súdu prvej inštancie z 2. júna 2022, ktorým bolo rozhodnuté

vo veci nároku na náhradu trov konania, po materiálnej stránke za dopĺňacie uznesenie. Vychádzal pritom zo skutočností, že žalovaný nespokojný s tým, že súd prvej inštancie nerozhodol o nároku na náhradu trov konania medzi ním a sťažovateľmi (žalobcami 1 a 2) v samotnom rozsudku, podal proti rozsudku okresného súdu z 22. mája 2021 v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie, v ktorom uvedenú vadu namietol. Zohľadňujúc preto obsah podania, išlo podľa názoru najvyššieho súdu o návrh v intenciách § 225 ods. 1 CSP, aj keď žalovaný *expressis verbis* rozsudok súdu prvej inštancie doplniť nenavrhol. Podľa názoru najvyššieho súdu bolo teda na mieste aplikovať § 225 ods. 1 CSP. Keďže dopĺňacím rozhodnutím (uznesením okresného súdu z 2. júna 2022) sa nerozhodlo o tom istom (absencia rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania rozsudkom z 2. júna 2022), nemožno hovoriť o tom, že uznesením z 2. júna 2022 došlo k založeniu vady *res iudicata*, a ani o tom, že týmto spôsobom rozhodol vylúčený sudca, keďže úkon vydania rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania urobil sudca, ktorému vec bola pridelená.

23. Vzhľadom na už uvedené závery sa najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí nestotožnil s odôvodnením súdov nižších inštancií vrátane krajského súdu (predovšetkým bod 3 tohto uznesenia), z ktorého vyplynulo, že základom pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania boli § 255 ods. 1 CSP a premisa, podľa ktorej § 225 ods. 1 CSP nemožno na vec aplikovať z dôvodu, že citované ustanovenie umožňuje vydanie dopĺňacieho rozhodnutia v prípade absencie rozhodnutia o predmete konania, ku ktorému nárok na náhradu trov konania nepatrí. Najvyšší súd zároveň konštatoval, že postup okresného súdu po materiálnej stránke naplnil podmienky predpokladané § 225 CSP, podľa ktorého ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže strana do 15 dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie, čo žalovaný aj v stanovenej lehote učinil, a preto uzavrel, že uznesenie okresného súdu z 2. júna 2022 po materiálnej stránke napĺňa znaky dopĺňacieho uznesenia.

24. V nadväznosti na uvedené zistenia ústavný súd zdôrazňuje, že vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát akcentoval, že ústava nechráni práva teoretické a iluzórne, ale chráni práva konkrétne, teda práva vykonateľné, realizovateľné a efektívne (napr. PL. ÚS 25/01, I. ÚS 5/02, PL. ÚS 13/09, PL. ÚS 19/09, PL. ÚS 111/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zároveň poznamenáva, že vzhľadom na zmysel a účel sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako špecifického právneho prostriedku ochrany pred porušením základných práv a slobôd alebo ľudských práv a slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej zmluvy je neodmysliteľnou súčasťou rozhodovania o takejto sťažnosti aj posúdenie, či sťažovateľovi bola napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci spôsobená (reálna) ujma, resp. či mu ešte takáto ujma v čase rozhodovania ústavného súdu (reálne) hrozí. V situácii, keď ústavný súd zistí, že sťažovateľovi napadnutým rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nebola spôsobená žiadna ujma, resp. mu už žiadna hrozba ujmy v čase rozhodovania nehrozí, neexistuje relevantný dôvod na vyslovenie porušenia ústavou garantovaných práv, v opačnom prípade by totiž rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nadobudlo akademický charakter.

25. Pokiaľ by ústavný súd prihliadol na požiadavku sťažovateľov a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu toho, že najvyšší súd nesúhlasil s odôvodnením obsiahnutým v napadnutom uznesení krajského súdu, potom by rozhodnutie o ústavnej sťažnosti nadobudlo už spomínaný akademický charakter. Podstatným pre posúdenie ústavného súdu je zistenie najvyššieho súdu, že podmienky na aplikáciu § 225 ods. 1 CSP boli naplnené (súdiac podľa obsahu podania žalovaný v rámci zákonom stanovenej lehoty podal návrh

na vydanie dopĺňacieho rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania), pričom materiálne tieto podmienky okresný súd uznesením z 2. júna 2022 aj naplnil. Za týchto okolností by dôvodom zrušenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu bolo výlučne zaistenie právnej perfektnosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia (napadnutého uznesenia krajského súdu) spočívajúce v odkaze na aplikáciu § 225 ods. 1 CSP s rovnakým výsledkom, a to priznania žalovanému nároku na náhradu trov konania. Vzhľadom na uvedené preto nedostatky v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, na ktoré upozornil najvyšší súd, majú len formálny charakter bez možnosti spôsobiť na právach sťažovateľov reálnu ujmu.

26. Už uvedené premisy vedú k záveru o tom, že argumentácia sťažovateľov o tom, že nesúhlas najvyššieho súdu s právnym názorom krajského súdu a nezrušenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu predstavujú vadu majúcu za následok porušenie označených práv, neobstojí.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením práv zaručených ústavou, listinou, dohovorom a dodatkovým protokolom nie je taká príčinná súvislosť, ktorá by odôvodňovala vyslovenie ich porušenia po prípadnom prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd ústavnú sťažnosť v relevantnej časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu